כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסודשיח

בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת צו ■ שבת הגדול ■ ה' ניסן ה'תשע"ב ■ 28.03.2012 ■ גליון מס' 166

תפוצה לכל קהילות ישראל

"הכל תלוי באמונה"

דרשה ל"שבת הגדול" מפי כ"ק האדמו"ר המקובל מפוריסוב, רבי עקיבא רבינוביץ' שליט"א

נפסק להלכה (שו"ע או"ח סי' תל"א ס' א') כי כל מקום שמכניסין בו חמץ, צריך בדיקה. מבאר הרה"ק המגיד מקוזניץ בעל 'עבודת ישראל' זי"ע, כי 'כל מקום שמכניסין בו חמץ' היינו כל שאין האדם נזהר לשמור את עיניו וכדומה, צריך בדיקה ועליו לעשות תשובה על כך, וזוהי ההכנה ליום טוב, כאשר יהודי שב בתשובה על מעשיו ומקבל על עצמו תשובה אמיתית. אכן, בבדיקת חמץ לא די - יש לעשות הכנה לזה. אדם שניגש פתאום, בלא הכנה תחילה, לבדיקת החמץ, אינו יכול להספיק הכל. לפיכך מהראוי קודם שיגיע אור לי"ד בניסן שיכין את עצמו כראוי, בתשובה, על ידי התבוננות במעשיו.

איתא(יומא פו, א) גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד, שנאמר (הושע יד, ב) "שובה ישראל עד ה' אלקיך". מבאר הרה"ק רבי יצחק מראדוויל בעל 'אור יצחק' זי"ע דהנה מצינו מצוות רבות שבהן הזכירה התורה הק' את "ה' אלקיך", כגון "אנכי ה' אלקיך", וכן "ואהבת את ה' אלקיך", "ויראת מאלקיך". והענין הוא, כי בכל יהודי ישנו חלק אלו-ה ממעל, אלא שהאדם איננו שומע את חלק אלו-ה ממעל אשר בו, מחמת המסכים המבדילים. על כן צריך האדם לעבוד ולייגע עצמו על כך שיהיה "ה' אלקיך", היינו שישמע את האלוקות אשר יש בו, ועל זה צריך התבוננות, שיוכל לשמוע את האלוקות, שיוכל לשמוע את השגחת השי"ת בכל דבר ועניין, שיוכל לשמוע שהקב"ה מחזיק אותו, שומר אותו ומנהיג אותו בכל רגע ורגע, שיוכל לשמוע את ה'סיבות' שבהן מנהיג הקב"ה את האדם בכל דרכיו. וזו היא התכלית, שהאדם יגלה את האלוקות.

עה"פ(שמות כ, ב) "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" מבאר ה'שפת אמת' כי כל מֻצָרִים שהאדם עובר, בין ברוחניות ובין בגשמיות, עליו לשמוע ולדעת בהם שהקב"ה יכול להוציאו מן המֻצָרִים הללו, מִמְצָרַיִם. ככל שהאדם נכנס יותר באמונה, כך הוא יוצא ממצרים. הכל תלוי באמונה : הן הגאולה הפרטית והן הגאולה הכללית של עם ישראל, הכל תלוי באמונה. אפילו מחשבה אחת שהקב"ה יוציאנו מן הגלות הארוכה הזו, פועלת פעולה לקראת הגאולה. כשאנו אומרים 'אני מאמין באמונה שלימה בביאת המשיח', כאשר יהודי חושב ומאמין שמשיח יבוא מהרה ותהא גאולה לכלל ישראל, הרי מחשבת אמונה כזו פועלת פעולה. ההתקשרות הזו באמונה שהקב"ה הוציאנו מן הגלות ובידו להוציאנו גם כעת, איננה דבר שבטבע. כשם שבגאולת מצרים היה זה דבר שלמעלה מדרך הטבע, כך הגאולה העתידה תהא למעלה מדרך הטבע. האמונה הזו ממשיכה את הכח להנהגה העליונה שנצא מן הגלות באופן שלמעלה מדרך הטבע.

והנה, ישנה ההכנה של ערב יום טוב, ויש העבודה של יום טוב עצמו. הכל אמונה: "והגדת לבנך", שצריך כל אדם לספר לבניו ולבני ביתו ביציאת מצרים. הסיפור ביציאת מצרים הוא הוא המשכת האמונה, וכמ"ש הרה"ק מאפטא בעל 'אוהב ישראל' זי"ע, שע"י אמירת ההגדה וסיפור יציאת מצרים נכנסת האמונה בלבם של ישראל בליל פסח, בשעה שמצה ומרור מונחין לפניך מחדירים את האמונה בלב - זה הוא הזמן הראוי לכך. שכן, השי"ת משפיע מלמעלה כח שהאמונה תחדור בְּלִבּוֹת בני ישראל. אכן, יש לספר ולומר ההגדה. מצות 'עשה' היא, לקיים "והגדת לבנך", על ידי זה ממשיך האדם את ההתעוררות של הזמן - הזמן הזה שבו היתה ההנהגה באופן של למעלה מדרך הטבע, בליל פסח. וזהו שאחז"ל שניסן הוא חודש הגאולה, לפי שבו מונח וטמון כח הגאולה. בניסן נגאלו ישראל ממצרים ובניסן עתידין להיגאל (ר"ה יא, א), אז ממשיכים את הגאולה.

כח הדיבור הינו כח גדול עד מאד, כמ"ש (תהלים לג, ו) "בדבר ה' שמים נעשו", ומבאר הרה"ק בעל 'פרי הארץ' זי"ע שזהו כח הדיבור. בכל יהודי יש הכח של "דבר ה'". פסח הוא הזמן בו קושרים את כל כוחות הסט"א. בפסח יש כח ההכנעה של הסט"א. ביום הזה ניתן לפעול לביטול הע"ז.

עוד בעיתון

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

התנדבות וחובה בעבודת ה'
בספר שמות מוצאים אנו כמה פעמים את ההתנדבות, כך במעמד הר סיני שישראל מקדימים נעשה לנשמע...
המשך בעמ' 2

שו"ת חורף
שאלה: מכיוון שהשנה ליל הסדר חל בליל שבת, מה אפשר לעשות אם שכחנו להכין את המי מלח מערב שבת וחג?...
המשך בעמ' 5

סיפור לשבת
משה אמת ותורתו אמת
קשה, בעצם אי אפשר, מבחינת קוצר המשיג וגדולת המושג, וגם מפני חסרונו של המיקום בגליונות הנייר שלפנינו...
המשך בעמ' 3

שביבים
- מנהגי שבת הגדול
- לחזור ההגדה עם הנערים
- מעשיות וגדולת ה"נועם אלימלך"

המשך בעמ' 6

כל מחשבה של יהודי אשר היא בדרך ה'טבע', יש בה שמץ של עבודה זרה ר"ל. האדם צריך להיות מקושר רק לאמונה, ובכח זה יוכל לפעול ישועה בכל העניינים, קטנים וגדולים.

יהי רצון שהשי"ת יעזור, ונזכה לכוחות הקדושה, ונזכה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים בב"א.

פרשת צו

התנדבות וחובה בעבודת ה'

/ הרב יעקב הלוי פילבר

בספר שמות מוצאים אנו כמה פעמים את ההתנדבות, כך במעמד הר סיני שישראל **מקדימים נעשה לנשמע**, וכך בהקמת המשכן ככתוב: "מכל איש אשר **ידבנו לבו** תקחו את תרומתי". ואילו בספר ויקרא לא זו בלבד שלא מסתפקים בעשיית מצוות בחובה אלא מוסיפים שם את **ה"צו"**, שהוא זירוז מיד ולדורות. את ההבדל ניתן להבין בדברי דוד המלך האומר: "מי **יעלה** בהר ה' ומי **יקום** במקום קדשו". האמירה הזו מציינת שני שלבים בדרך חייו של האדם, השלב הראשון הוא העלייה אל ההר, שהוא שלב של סלילת דרך חדשה, בדרך לכיבוש ההר, המעשים שבשלב הזה הם מעשים חדשים שהאדם לא נתנסה בהם קודם לכן, מעשים שיש בהם ראשוניות והם מושכים את האדם. מה שאין כן השלב השני, לאחר שהתמקם האדם במקום הקודש, שהחיים הפכו לשגרתיים שאין בהם חידוש, מצב שהכל כבר מאורגן וכל דבר בא על מקומו, בשלב הזה של החיים אמנם לא קיימים הקשיים של הראשוניות, אבל למעשה יש בהם קושי אחר גדול יותר, והוא הקושי של ההתנהלות בשגרת החיים האפורים. ולכן הקדים דוד: "מי יעלה בהר ה'", מפני שלא כל אחד זוכה להיות חלוץ המפלס את הדרך אל ההר, אבל יש כאן מעשה חד פעמי, כי לאחר שהאדם העפיל לפסגת ההר נסתיימה המשימה. ואז באה **המשימה הקשה יותר**: "ומי יקום במקום קדשו", משימה שדורשת התמדה, ומי מסוגל להתמיד בחיים השגרתיים של הקדושה

קבלת התורה במעמד הר סיני, שהיה אירוע **חד פעמי**, התנדבו ישראל ואמרו: 'נעשה ונשמע', אבל לגבי הקיום השוטף של התורה לא הסתפקה ההשגחה העליונה בהסכמתו של העם אלא היה צורך לכפות עליהם את ההר כגיגית. דבר דומה מוצאים אנו במלאכת הקמת המשכן, כל עוד שהיה אירוע חד פעמי פעלה האומה מכח ההתנדבות ככתוב: "ויבואו כל איש אשר נשאו לבו וכל אשר נדבה רוחו אותו". מה שאין כן לגבי הפעילות השוטפת של העבודה לאחר הקמת המשכן, כאן לא סמכה התורה על התנדבות הלב, אלא הטילה אותה עלינו בחובה ובמצווה, דבר זה רואים אנו במצות "מחצית השקל", המיועדת להחזקה השוטפת של המקדש, שעליה נאמר: "מצות עשה מן התורה ליתן כל איש מישראל מחצית השקל בכל שנה ושנה" (רמב"ם, הל' שקלים, פ"א ה"א) והחובה הזו כוללת את כולם: "הכל חייבין ליתן מחצית השקל כהנים לויים וישראלים" (שם ה"ז). וכך גם לגבי העבודה השוטפת לאחר הקמת המשכן שאין מסתפקים בהתנדבות אלא נאמר בה: "צו את אהרן ואת בניו לאמר", שהציווי הזה מכוון לשלושה דברים בפרשתנו: א. תורת העולה, ב. תרומת הדשן, ג. אש התמיד. למה דווקא שלושה אלו? כי בכל אחד מהשלושה קיימת סיבה העלולה לרפות את הכהנים בעבודתם. **קרבן העולה**, כיוון שהוא כולו כליל לה' ואין הכהן מקבל בהקרבתו תגמול כפי שיש לכהן בקרבנות אחרים, יש חשש שהכהנים יעדיפו לעסוק בקרבנות האחרים שיש להם בהם תגמול, ולכן צריכים לחייב ולזרז את הכהנים לעסוק בקרבן העולה. כמו כן **"תרומת הדשן"**, שהיא סילוק הפסולת המצטברת על גבי המזבח, גם כאן מי מוכן "לעבוד בזבל", ויש חשש שהכהנים ישתמטו מעבודת סילוק הדשן על כן צריך לזרזם גם כאן. הוא הדין גם במצות **"אש התמיד"**, שהיא עבודה החוזרת על עצמה בקביעות מדי יום ביומו, גם כאן יש חשש שפעולה תמידית ושגרתית אין עליה קופצים, ועל כן גם היא צריכה זירוז, מפני שאין האדם מתעורר אליה מעצמו.

בסיכום ניתן לומר: מעמד הר סיני והקמת המשכן, שהיו מעשה ראשוני וחד פעמי, הם בבחינת "מי יעלה בהר ה'", שהאדם מתעורר לעשותם אפילו בהתנדבות. ואילו העבודות הקבועות שבמשכן, שהן תמידיות ושגרתיות הן בבחינת "מי יקום במקום קדשו", שבהן אי אפשר לסמוך על ההתנדבות אלא יש לחייבן בצו ולזרז את העושים מיד ולדורות.

סיפור לשבת

משה אמת ותורתו אמת

■ רסיסי דמע וסיפורי הוד ומופת על הרבי זי"ע, הרועה הגדול שהנהיג את עדת ויז'ניץ במשך ארבעים שנות מלכות, חסידות, תורה וקדושה. ■ הרה"ג שמואל ברוך גנוט שליט"א סיפר, יחד עם רבים מחסידי ויז'ניץ באלעד, על המאור הגדול ותורתו, התמדתו ופרישותו, של כ"ק מרן אדמו"ר מויז'ניץ זצוק"ל, עם כלות ה"שבעה" להסתלקותו, ולהלן קטעים מתוך המעמד הזה ■ ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל ■

קשה, בעצם אי אפשר, מבחינת קוצר המשיג וגדולת המושג, וגם מפני חסרונו של המיקום בגליונות הנייר שלפנינו, להקיף, להגדיר ולספר, על כל מכלול מסכת חייו ופועלו של משה עבד ה', יהושע נער לא ימוש מתוך האהל. ואולי אדרבה, דוקא שני פסוקים אלו שהזכרנו, מסכמים ומגדירים את מסכת חייו של רבנו הקדוש רבי משה יהושע זצוקללל"ה, שנקרא על שמם של משה רבנו ויהושע בן נון. "משה עבד ה'", בעבדות יומיומית ובלתי פוסקת, ו"יהושע נער לא ימוש מתוך האהל", כשכל ימיו היה רבנו זי"ע בבחינת "נער", תמיד כאדם צעיר ועול ימים, עם מקורות מרץ ו"פַייער" אדירים, בלתי לה' לבדו.

וכשאנו רושמים את דברי התורה הקדושה על "נער", מיד עולים הזיכרונות ומציפים, מזכירים עד כמה הרעבע דיבר ומסר את הנפש על כל נער ונער. הלא סיסמת חייו הייתה "בנערינו ובזקנינו נלך", "אם רוצים אנחנו שהנערים יהיו כמו הזקנים, עלינו לעבוד ולהשקיע בהם", אמר, תבע והמריץ הרעבע, תמיד בכל עת. החינוך של צעירי הצאן הייתה משוש חייו ורוח אפו, ומי שלא שמע את הרעבע מדבר באש להבה על ה"חינך", הרי לא שמע את הרעבע מימיו.

קשה שלא לספר על המסירות האדירה לכל יחיד ויחיד בויז'ניץ. הלבביות, החום המופלא והאהבה הקורנת. אנחנו, בתור ילדים, זכינו תמיד לקירבה, כי הרי אנחנו דור ההמשך, המשך קשר הדורות של ויז'ניצא וגרווסווארדן, וילוחוביץ' ומארמורש, עד להר סיני. האכפתיות העצומה, הדאגה הכנה לכל אחד (סבתא תחי' סיפרה לי השבוע שכשנכנסה לרעבע עם סבא ר' מיכאל זצ"ל, היה הרעבע מחייך ושואל: "אתם חיים טוב? מֶכֶל מתנהג כמו שצריך?"... וכך שמעתי מעוד חסידים, התעניין הרבי אצל רבים), הקירבה והאבהיות, החיוך הטוב וקורת הרוח, זאת שבכל פעם שיצאת מהרבע - הפכה אותך לקורן ומאושר. אי אפשר שלא להיזכר בכאב האמיתי שלו, כשהרבי לקח לליבו את צרתו של כל יהודי (באחד הפעמים שסבא נכנס אל הרבי זצ"ל, נאנח הרבי, מותש כליל משוועתם ובקשותיהם של בני ישראל ואמר לסבא: "מֶכֶל' מֶכֶל. אנשים מגיעים עליהם עם כל ה"פֶּעקַאלַאך" שלהם, הם משאירים אותי כאן מיוסר בצרותיהם, ואילו לאחר שנושעו בדבר ישועה ורחמים, הם אינם מגיעים לבשר לי שנושעו. הם נושעו והתרפאו ואני נותר כואב על צרותיהם"...). קשה שלא לכתוב על התפילות היוקדות, על דקדוק ההלכה והעמידה האיתנה על כל קוצו של יו"ד, על עבודת שמירת העינים המופלאה ועל הדרישה להיות קדושים וטהורים בכל עת. קשה להקיף את מכלולו של הרעבע. פשוט, הלא כן?

אזי נתמקד, ברשותכם, בבסיסו ובשורשו של האילן הגדול שנלקח מעימנו.

סיפר לי השבוע, בגעגועים צורבים, הרה"ג ר' ש"י שליט"א, מחשובי תלמידי החכמים שבקהילת ויז'ניץ באלעד, את הסיפור הבא: "בויז'ניץ נוהגים הרי החתנים, ל"זיך שטעלן", להתייצב אצל הרעבע, כדי לקבל הוראה לעתיד. בעבר הרעבע זצ"ל היה יושב עם כל חתן לפני נישואיו במשך זמן רב ומדריכו בהדרכה מפורטת, אך בשנים האחרונות נהג הרעבע, שהיה כבר חלש בגופו, להדריך בקצרה. הרעבע אמר לי במילים הללו: "תלמד, תלמד, ותלמד, ועוד פעם תלמד, ועל ידי לימוד התורה הקדושה תקבל טעם מופלא בשבת קודש וטעם מיוחד בתפילה".

תורה, אמר הרעבע שלנו זי"ע, היא זאת שנותנת את הטעם והחיות בשבת קודש ובתפילה. התורה היא העיקר, והשאר - יבוא ממילא, בסייעתא דשמיא.

היינו, בס"ד, אצל הרעבע פעמים רבות, מאז גיל - 3, בו הרעבע גזז את מחלפות ראשי, ועד לשנים האחרונות. הרעבע תמיד דיבר על מה לומדים ואיפה לומדים. איפה אוחזים ובאיזה סוגיה. בקיאותו האדירה בכל הש"ס כולו, ראשונים ואחרונים, נודעה לשם ולתפארת בכל עולם התורה. זה לא היה סוד שהרבי מויז'ניץ שולט שלטון ללא מצרים בכל הש"ס ויודע על-פה את כל ה"קצות החושן" ואת כל ה"מנחת חינוך". (היה זה לפני כעשרים שנה, סמוך ונראה לשמחת בר המצווה של בן-דודי (הרה"ג ר') יעקב גנוט. נכנסנו אל הקודש פנימה כל בני המשפחה. הרבי קיבל את פני סבי מורי זצ"ל בשמחה גלויה וכולנו גחנו לנשק את ידיו, כנהוג בויז'ניץ, ולקבל את ברכותיו, ברכת הקודש. היה זה בתחילת חודש ניסן. הרבי התעניין בפרטות אחת לאחת ושאל על כל אחד מהנוכחים היכן לומד הוא ומה מעשיו, וסבא ר' מֶכֶל זצ"ל סיפר להרבי שבנו, דודי הרה"ג ר' יצחק שיחי', מוסר שיעור שבועי בספר "מנחת חינוך" בשטיבל של ויז'ניץ בפתח תקוה, ומשתתפים בשיעורים יהודים רבים, אנשים עמל ועבודה, פנסיונרים וגמלאים ושאר עמך בית ישראל, המקדישים את עיתותיהם ללימוד התורה

המשך בעמוד הבא...

הקדושה. הרבי שליט"א פנה לדודי רבי יצחק גנוט ושאל: "נו, ומה לימדתם השבוע? את ה"מנחת חינוך" על מצוות שחיטת הפסח, מצות אכילת בשר הפסח או "שלא לאכול בשר נא ומבושל"?! או אולי לימדתם מצווה ח' "שלא להותיר מבשר הפסח", או מצוה ט': "מצוות השבתת החמץ"? והאם הספקתם כבר גם את מצוה י', מצות אכילת מצה?". וכאן מנה כ"ק אדמו"ר שליט"א את כל מצוות הפסח, הכתובות בספר "מנחת חינוך", אחת לאחת, "שלא יימצא חמץ ברשותנו בפסח", "שלא לאכול מכל דבר שיש בו חמץ", "שלא נאכיל מן הפסח לישראל מומר", "שלא נאכיל מן הפסח לגר ולתושב", וכך הלאה והלאה. כמדומני היתה בסקירת ה"מנחת חינוך" שלו ממצוה ד' ועד מצוה כ"ד, ואני, בחור עול ימים, עומד ומביט בהשתוממות מחזיון הבקיאות הגדול והמופלא שנגלה לעיני).

הרעבע זצ"ל, כך סיפר לי אבא מארי שליט"א, היה מגיע, בתור ראש הישיבה דויז'ניץ, לישיבת פוניבז', לעיין בספרי "אוצר הספרים". הרבי היה מגיע במוצאי שבת, לאחר ה"שלש סעודות" של ה"אמרי חיים", נעמד עם הספר שרצה לעיין בו והוגה בו. בבוקר היה מגיע אחד ממקורביו עם הכובע והמעיל של יום חול, כדי שהרבי לא יחוש שלא בנוח לצאת ברחוב ביום ראשון, בעודו חבוש בשטריימל ובקפטן השבתי...

"הרעבע היה נכנס ל"שיל" בשנים עברו ופוגש בדרכו, בבית מדרש, בחורים מישיבות ליטאיות שהגיעו לראות מה קורה בויז'ניץ" - סיפר לי אבי מורי שליט"א, שנכח בעצמו פעמים רבות במקום - "הרעבע היה ניגש אליהם ושואל איפה הם לומדים ובאיזה סוגיה אוחזים, ומיד מתחיל לדבר איתם על הסוגיה, כאילו למד הוא בעצמו אותה אתמול בישיבה, בשיא ה"ברען", עם כל היקף הסוגיה, עד לפרטי פרטים, עד שהבחורים יצאו פעורי פה והלומי רעם".

לפני כ-17 שנה, כשלמדתי ב"קול תורה", נכנס הרבי זצ"ל אל מרן הגרי"ש אלישיב שליט"א והשניים שוחחו בלימוד במשך שעה ארוכה. כעבור מספר ימים סיפר לי נכדו של הגרי"ש שליט"א שנכח בפגישה. "הויכוח התורני היה סוער, הויז'ניצער רעבע פתח רשב"א ו"מנחת חינוך" וסבא והרעבע התווכחו בלהט רב, להט לא מצוי. כשהויז'ניצער יצא, אמר סבא בהתפעמות רבה: "לא ידעתי שהרבי מויז'ניץ הוא תלמיד חכם כל כך גדול!...

"בכל שנה ושנה משפחתנו נופשת ב"בין הזמנים" במושב בית מאיר" - סיפר לי ידידי הרה"ג רבי ישראל מאיר פלמן - "בשנה אחת נפש שם גם הרבי מויז'ניץ, והיו שם במושב עוד חמשה בחורים מופלגים ביותר מפוניבז', שלמדו "ועד" מעלי. הבחורים החליטו לעלות לרעבע ו"לתהות על קנקנו התורני"... הם התכוונו לראות כיצד אדמו"ר חסידי לא מסוגל לענות על הקושיות החריפות שהיו להם בסוגיה והם נכנסו לרעבע. הרבי הקשיב לשאלותיהם, על הסוגיה שהם, ולא הוא, למד כעת, והשיב להם עליהם מיד, בריהיטות, בלמדנות ובהבנה גדולה, למול עיניהם הנדהמות. לאחר שהם התעשתו מעט, התחיל הרבי לשאול אותם הררי קושיות על הסוגיה עצמה, עד שהם עזבו את חדרו המומים, נבוכים ונרעשים. לא אשכח את פניהם של הבחורים, שהיו באמת מופלגים ומוכשרים, כשיצאו מהויז'ניצער רעבע. שאלתי אז את המשב"ק ר' הערשל כ"ץ מה הרעבע אמר, והוא סיפר לי שהרעבע אישר שהבחורים היו אכן למדנים גדולים. אך את ההלם של הבחורים, קשה לשכוח"...

ועוד מספר הרי"מ פלמן: אבי מורי, הגרב"צ שליט"א, סיפר לי פעם כי כשנכנסו להיכל ישיבת ויז'ניץ, בשעות לילה מאוחרות, היו מוצאים שם שני מתמידים גדולים, שלמדו כל הזמן, הר"מ הגר"ג נדל זצ"ל והרבי מויז'ניץ זצ"ל"...

"רבי שמואל דויטש אמר לנו פעם" - סיפר לי ידידי הרה"ג רבי מרדכי ברגר - "שהרבי מויז'ניץ הוא תלמיד חכם גדול, שתמיד למד בהתמדה גדולה"... וידידי הרה"ג רא"ה שליט"א סיפרעל דוד אביו, הגר"א הורביץ זצ"ל, בעל ה"דבר הלכה" וה"אורחות רבינו", שסיפר שבלילות היה מגיע לביתו של הרבי, שם היה אוצר ספרים גדול, והיה הוגה שם בתורה בשעות הקטנות של הלילה. "ותמיד הרעבע היה נשאר עוד אחרי שהלכתי לישון, וממשיך ללמוד. עד מתי? אינני יודע"...

--- כי כל הידע המקיף, בש"ס ובפוסקים, בהלכה ובראשונים ואחרונים, הגיע על ידי אהבת תורה עצומה והתמדה בלתי פוסקת. הרבי היה איש אשכולות רב אנפין, אך דף הגמרא היה משוש חייו, מבלי שהדבר בא על חשבון עבודת התפילה והחסידות, הקדושה והשבת קודש, המידות הנאצלות וה"בין אדם לחבירו". אלא אדרבה, התורה, כפי שאמר, הטעימה טעם מיוחד בכל חלקי עבודת ה' שלו, בדיוק כפי שדרש מהחסידים.

ידידי הרה"ג רבי אשר לוי שליט"א נזכר בערגה: "הרעבע היה אומר תמיד: "עשה לך שרף", "עשה" הם אותיות "שעה", שעה די צייט זאל די ברענען!" שניזהר שלא לשרוף את השעה, שלא נשחית ונשרוף את הזמן! ואכן, הרעבע מעולם לא "שרף את שעותיו".

כשעמדנו, אני וילדי שיחי', ליד בית הקברות, ממתינים לקבורתו של רבנו זצ"ל, שוחחתי עם יהודי נכבד וויז'ניצאי שעמד לידי. "תספר לי סיפור על הרעבע", ביקשתי ממנו. האיש לא שש בתחילה לספר, אך לאחר שהבהרתי לו את יחוסי הויז'ניצאי, (שאושרו על ידו...), אורו עיניו והוא החל לספר ולספר, סיפור רדף סיפור, וכל הסיפורים כולם עסקו בהתמדה הגדולה של הרבי זצ"ל. וכך סיפר אותו יהודי, מחנך בת"ת בבני ברק, שנראה כמלומד ובר אוריין: "באחד הלילות נכנסתי לנחם מכר מבוגר, שישב "שבעה" בשיכון ה' בבני ברק. ישבתי לנחמו, כשלפתע נכנס הרבי יחד עם שני משמשים. הרבי התיישב ומיד פנה אליו יהודי ישיש שישב בצד, יהודי שהתגורר באזורו של הרבי, ואמר: "הויז'ניצער רעבע! מאז שהייתם צעירים ידעתי שתהיו תלמידי חכמים מופלגים!". הרעבע תהה מנין החליט הוא כך והישיש סיפר: "אני הייתי העוזר של החלבן בגרוסווארדין. הייתי קם בכל בוקר בשעה מוקדמת מאד, ובכל יום ויום, ללא הפוגה, הייתם יושבים בבית המדרש ב-4 בבוקר ולומדים בהתמדה", הרעבע ניסה להתחמק ולהכחיש, אך היהודי הישיש עמד על שלו ותיאר בפרוטרוט ובמדויק היכן ישב הרבי ולמד תורה בכל יום. הרבי ניסה להעביר שוב את נושא השיחה, אך עוזר החלבן בשלו. "רעבע" - פנה הוא אל הרבי מויז'ניץ - "אתם זוכרים את ליל הבריחה שלכם, כשבסיגט נעצרה הרכבת ולקחנו לנו את הקטר מהרכבת?". הרבי אישר את הסיפור ונזכר שהיה אז לילה קר מאד, מקפיא בעצמות, וכולם נרדמו מחוסר ברירה על הרציף, שוכבים על מזוודותיהם. הישיש אישר והמשיך לשאול: "ורעבע,

המשך בעמוד הבא...

זוכרים אתם מי לא ישן באותו הלילה?". הרבי ניסה להתחמק שוב והזקן המשיך ואמר: "שני אנשים לא ישנו באותו הלילה, אני ואתה. אני נשארתי ער, למרות עייפותי, כי רציתי לראות מה יעשה כעת הנכד של ה"אהבת ישראל", ואני ראיתי, אתה חיכית לראות כיצד כולם נרדמו והתחלת להסתובב ברציף הלוך וחזור, ממלמל דברי תורה. כל הלילה צעדת, רעבע, הלוך וחזור על הרציף, ולמדת לעצמך בעל פה".

ועוד סיפר לי החסיד בהתרגשות :"כשהרעבע ברח מגיא התופת של רומניה, עם עליית הנאצים, והגיע לדיאנטא, נכנסו הוא ובני משפחתו, משפחת ה"אמרי חיים", לבית של ר' יהודה לייב מאטיאש. הרעבע נכנס לבית ועמד הלום רעם למול ארון הספרים שנגלה לעיניו. "שלשה ימים לא למדתי", אמר הרעבע בערגה. והרבי, שלא נתן תנומה לעיניו במשך 74 שעות, לא הצליח להתאפק, נעמד ליד ארון הספרים והחל ללמוד, ללמוד וללמוד, עד לאחר תפילת שחרית. רק לאחר התפילה, לאחר לילה של שקידה בתורה, פנה הרבי לישון באפיסת כוחות".

רבנו כ"ק אדמו"ר מוהר"י שליט"א סיפר מהגר"מ שנעבלאג ממאנצ'סטער, שלמד עם הרבי זצ"ל בישיבתו של ה"דמשק אליעזר", שהרבי למד בהתמדה, עד בבחרותו, עד השעות הקטנות של הלילה, לגודל אהבת התורה שבערה בו.

"אמי ע"ה"- כך סיפר כ"ק אדמו"ר מוהר"י שליט"א - "ששנתו של אבא הסתכמה בשלש שעות בלילה ועוד שעתיים בצהרים וזהו, במשך יתר הזמן הגה הוא בתורה." ואכן, לא לחינם חרז החורז בחתונתו של רבנו את המשפט הבא: "צו לערנען א גאנצע נאכט מיט א געוואלדיגע מיה/איז לגבי משה מילתא זוטרתא היא" (ללמוד במשך הלילה כולו בעמל עצום ומופלא, לגבי משה זו מילתא דזוטרתא")...

ידידי הרה"ג ר' מרדכי טישלר מספר: "אחד מבני משפחתי, ת"ח גדול ומגיד שיעור בישיבה, התכוון לנסוע מלונדון לארץ ישראל. הוא ראה התגודדות של חסידי ויז'ניץ בשדה התעופה והבחין שהרעבע מתכוון לעלות על המטוס עליו גם הוא אמור לטוס. האיש אינו חסיד ויז'ניץ, אך הוא ניגש לרעבע, ששאלו למעשיו. כשהרבי שמע שהוא ר"מ בישיבה, שאל איזה מסכת לומדים בישיבה וקרוב משפחתי השיב "בבא בתרא". הטיסה החלה ולפתע עבר במטוס המשב"ק ר' הערשל כץ, שואל את הנוסעים "מי זה המגיד שיעור שלומד בבא בתרא". הר"מ קם ממקומו ור' הערשל אמר לו שהרעבע רוצה לדבר איתו בלימוד. הוא ניגש לרבי, שהחל לשוחח איתו במרחבי המסכת לאורכה ולרוחבה, וכך דיברו הם בלימוד כל הטיסה, כשהרבי שולט שלטון ללא מיצרים בבבא בתרא: והסיפור לא תם, כפי שמסר רבי מרדכי טישלר: "בשנת תשס"ח, כשהרבי כבר היה חלש מאד בגופו ודיבר בקושי רב, רק מילים ספורות מידי פעם, נכנס קרוב משפחתי עם קוויטעל אל הרעבע. הרבי הביט בו ואמר: "אוירון", "אוירון"... הגבאי לא הבין מה הרבי רוצה, וקרוב משפחתי הנדהם הסביר למשב"ק שאכן, הם נפגשו באוירון ודיברו בבבא בתרא, לפני שנים רבות"...

השבוע סיפר לי עד נאמן מאלעד ששמע ממשמשי האדמו"ר זצוק"ל, את הסיפור הבא: "היה זה בראש השנה לאחר הטיש. הרבי שב לביתו, בשעת לילה כה מאוחרת, כשלמחרת אמור לעבור הוא לפני התיבה. להתפלל עם רבבות החסידים, עד לשעות אחר הצהריים המאוחרות. המשמשים שהיו דואגים לכבות את האורות כדי שהרעבע לא יתאווה ללמוד על חשבון שנתו הקצרה, שכחו לכבות נורה קטנטנה במסדרון בקומה שניה, והרבי אמר למשב"ק שהנה יש אור קטן למעלה, והוא חייב להציץ קצת בגמרא, כמה דקות לפני שיעלה על יצועו. המשב"ק פנה לביתו והרעבע עמד עם גמרא ליד הנורה, ולמד. בבוקר מגיע המשב"ק, כדי ללכת עם האדמו"ר למקוה הטהרה, והנה הרעבע עומד עם הגמרא, באותה התנוחה, ומעיין. המשב"ק ניגש לרעבע בחרדה והרבי מרגיע אותו: "אני כבר הולך לישון!"...

המשך בעמוד 7

שו"ת חורף
הרב שבתי יגל / הכולל הקהילתי רעננה

שואל משה חניאל מטבריה: מכיוון שהשנה ליל הסדר חל בליל שבת אני מעוניין לברר מה אפשר לעשות אם שכחנו להכין את המי מלח מערב שבת וחג?

תשובה: אכן מבואר בשו"ע[א] בהלכות שבת שאין להכין מי מלח בשבת משום שזה דומה לעיבוד, אבל מבואר שם שמותר להכין מעט באופן שיש שני שליש מים כנגד כמות המלח.

ולכן אם שכחו להכין את המי מלח מערב שבת יכינו ממש מעט מי מלח שיספיקו רק לצורך ליל הסדר, ולא יכינו מי מלח עזים אלא רק ביחס המוזכר לעיל[ב].

א - סימן שכ"א סעיף ב'.
ב - ולעניין הכנת מי מלח ביו"ט פס"ת סימן תע"ג אותי י"ד.

שביבים / שאול שיף

מנהגי שבת הגדול

השבת שלפני חג הפסח נקרא "שבת הגדול" מפני שנעשה בו נס גדול. (תוספות שבת פ"ז עמוד ב', דיבור המתחיל: ואותו יום חמישי בשבת היה כו': "ואם כן ברביעי שחטו פסחיהם ונמצא בשבת שעברה לקחו פסחיהן שאז היה בעשור לחודש, ועל כן קורין אותו שבת הגדול לפי שנעשה בו נס גדול כדאמרינן במדרש (שמות רבה פרשת בא) כשלקחו פסחיהם באותה שבת, נתקבצו בכורות אומות העולם אצל ישראל ושאלום למה היו עושין כך, אמרו להן זבח פסח ל-ה', שיהרוג בכורי מצרים. הלכו אצל אבותיהם ואל פרעה לבקש ממנו שישלחו ישראל ולא רצו, ועשו בכורות מלחמה (עם המצרים, ש.ש.) והרגו מהן הרבה. ה"ד: למכה מצרים בבכוריהם"). (וכן) טור שולחן ערוך ר"ס תל.

במחזור ישן כת"י נמצא דגם שבת שלפני שבועות נקרא שבת הגדול, וכן שבת שלפני ראש השנה (כתר שם טוב ח"ג). ויש לומר שקראו שם זה לשבתות אלו (אף דלא שייך בהם הטעם הנ"ל) מפני הדמיון לשבת שלפני פסח, שגם הם באים לפני יום טוב.

שבת הגדול שחל להיות בערב פסח - ורק אז - מפטירין וערבה (באר היטב סת"ל סק"א), לפי שבאותה פרשה כתוב הביאו את המעשר אל בית האוצר, וערב פסח (של שנה רביעית ושביעית לשמיטה) הוא זמן ביעור מעשרות (שו"ע אדמו"ר הזקן ס"ס ת"ל ע"י"ש).

בשבת הגדול אחר מנחה אומרים עבדים היינו עד לכפר על כל עונותינו, לפי שאז הייתה התחלת הגאולה והנסים (שו"ע ס"ס ת"ל) וכן נוהגים (ודלא כמ"ש בשער הכולל).

לחזור ההגדה עם הנערים

בחג הפסח ישנה הדגשה מיוחדת בנוגע לטף, שעושים כך וכך דברים כדי שלא ישנו התינוקות, ומזה מובן גם בנוגע לשבת שלפני הפסח, שבת הגדול, שמסבירים להם וכו', וראה ראבי"ה (סימן תכ"ה): נהגו התינוקות להקדים ולקרות האגדה ביום שבת הגדול, כדי להסדיר בפיהם ויבינו בפסח וישאלו. וכן הוא בגליון מהרי"ל (דף יו"ד סעיף ב'): ואמר מהר"י סגל דיש לחזור האגדה של פסח עם הנערים בשבת הגדול. אבל לא ראיתי נוהגים כן, ואולי גם על זה אחז"ל דלא ראיתי אינו ראיה (עדויות פ"ב מ"ב ועוד).

(שערי המועדים, חג הפסח א', שיחות הרבי מלובביץ')

(לקראת יום ההילולא של "קודש הקודשים", "הרבי של הרביים" כפי שכונה, רבי אלימלך מליז'נסק זי"ע, זיכה אותנו ר' **רן יוסף חיים מסעוד אבוחצירא ס"ט** בספרו "בקדושת נועם אלימלך". הנה, ברשותו, קטעים נבחרים מהספר החשוב הזה.)

מעשיות וגדולת ה"נועם אלימלך"

הולדתו והוריו

הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליזנעסק נולד בשנת תע"ז בכפר לאפחיי לאביו הרה"ח ר' אליעזר ליפמן זצ"ל ולאמו הצדקנית מרת מירל ע"ה המכונה מירישי. אביו של רבנו היה גר בכפר לאפחיי הסמוך לעיר טיקטין, והוא היה עשיר מופלג וכינו אותו בשם "השר והקצין". והוא היה חוטר מגזע רש"י הקדוש, התנא הקדוש רבי יוחנן הסנדלר, ולמעלה בקודש עד דוד המלך ע"ה.

קבורתו

הבלוזבער רב שמע מאביו הרה"ק ר' דוד מדינוב ז"ל ששמע מאביו הבני יששכר בשם החוזה מלובלין: כשהטמינו את הרבי רבי אלימלך באו מלאכים והעלו את גופו הקדוש השמימה, אך הדקות המועטות שהיה שם (באדמה) נשארה ההארה הגדולה ויכולים להיוושע שם.

עומד מעוטף על קברו ומתפלל

"בספר אר"ץ צבי על הגדה של פסח (להג"ר יוסף הירש זצ"ל מו"ץ בקרקא ולאחמ"כ רב בטארנא מח"ס שו"ת חדוות יוסף ושא"ס), וז"ל: בילדותי שמעתי מפי חסיד נאמן שסיפר לי שהוא היה באותו מעמד: פעם אחת נסע ה"תפארת שלמה" לליזענסק להשתטח על קבר ה"נועם אלימלך" זי"ע, ומידי עברו דרך קראקא אמר לאנשי שלומיו בזה"ל: אם היה כאן המגיד הגאון רבי שלמה קלוגער זצ"ל היה שואל אותי קושיא עצומה, מדוע אל הקבר ה"נועם אלימלך" אני נוסע ואל הקברים הגאונים הקדושים מנו"כ בקראקא אין אני הולך. אבל התירוץ הוא פשוט, דאפילו עצם אחד לא ימצא מגופם, דכל העצמות גלגלו לארץ ישראל, ואחד הוא הבעל ה"נועם אלימלך" שהתפלל ופעל את זאת שעצמותיו ישארו על מקומו כדי שיהיה באפשרות לבוא ולהשתטח על קברו. וסיים בזה"ל: וגם עתה, אם אנו הולכין על קברו רואין אנו שהוא עומד על קברו ומעוטף בטלית ותפילין ומתפלל עבור כלל ישראל.

היודע סוד הילולת רשב"י יודע למה גופו הקדוש של הרבי רבי אלימלך נשאר בחו"ל.

"וידוע שבעת שהיה רבינו הקדוש (האבני נזר מסאכטשוב) זצ"ל פעם אחת על קבר איש אלהים המגיד הגדול, רבי בער ממעזריטש זצ"ל, כשיצא מאהלו הקדוש אמר שגופו הקדוש של הרבי ר' בער אינו עוד פה, וכבר נישא לארץ ישראל, ומכל מקום האדמה שהיה טמון בה פה אדמת קודש היא, ומאז שמעתי מפום חסידים נאמנים ששמעו פעם אחת מפיו הקדוש בל"ג בעומר כשישב בסעודה לכבוד היו"ט של הילולא דרשב"י בהנהגת השולחן הטהור כדרכו בקודש, שאמר, שהגם שיש צדיקים שזכו להוביל גופם הטהור מכאן לארץ ישראל, אבל גופו הטהור של הרבי ר' אלימלך מליזענסק זצוק"ל עדיין הוא פה בחוץ לארץ, ואמר רבנו הקדוש זצ"ל, שמי שיודע הסוד של שמחת הילולא דרשב"י יותר מבשאר תנאים, הוא יודע גם כן הטעם למה דווקא הרבי ר' אלימלך נשאר גופו בחוץ לארץ. זי"ע. (אביר הרועים (פיטרקוב תרצ"ה, עמ' נ' אות ע"ה).

העולם קודם ביאת רבי אלימלך ואחר שבא רבי אלימלך זי"ע

הרב הצדיק מו"ה אלימלך זצלה"ה, כששמע שיצאה איזה גזירה קשה ח"ו על ישראל, התחזק עצמו ואמר בזה"ל: זה היה טרם היות אלימלך בעולם, אבל עתה אלימלך כאן ואינו מסכים לזה, ולא זז משם עד שביטל כל הגזירות מישראל. (פרקי משה להרה"ק רבי משה א"ב מקאזניץ (אבות א ז).

רבי אלימלך היה מספר בין מנחה למעריב מעשיות מוסר

שמעתי מספרים מרבי אלימלך זצ"ל שהיה עוסק בין מנחה למעריב בסיפורי מעשיות בדברים פשוטים וכל אחד ואחד שהיה אז בעת שדיבר דבריו לקחו לעצמם מוסר והתעוררו על ידי סיפוריו. (תולדות אדם פר' מצורע).

אילולי הרבי רבי אלימלך לא היה נשאר אפילו יהודי אחד

הרה"ק רבי יהושע מבעלזא אחרי אסיפת הרבנים של חברת "מחזיקי הדת" נסע לליזענסק כדי להשתטח על ציונו הקדוש של הרבי רבי אלימלך, בהגיעו לליזענסק הסתגר בחדר האכסניא והכין את עצמו בהכנה דרבה במשך כל הלילה ובבוקר השכם התפלל שחרית, ויצא אל הציון. בעמדו שם בתוך האוהל השתנו פניו, ודמעות זלגו מעיניו. אחרי זמן מה ביקש שיוציאו את כולם מעליו, ונשאר בהתבודדות זמן רב באוהל. לאחר כמה שעות יצא מן האוהל ואמר לסובבים אותו: אי! אילולי הרבי רבי אלימלך לא היה נותר היום אפילו יהודי אחד.

סיגופיו של הרבי רבי אלימלך

דרכו בקודש היה לסגף את עצמו בסיגופים נוראים והיה יושב בין נמלים עוקצים עד שכחש גופו מסיגופי היסורים ולא היה להם מה לעקוץ. אז צעק על נפשו: אלימלך אלימלך הלא אין אתה ראוי שיאכלו הנמלים אותך מרוב עוונותיך.

זוכר את מעמד הר סיני

הרה"ק מרפשיץ סיפר ששמע מרבו הקדוש הרבי רבי אלימלך שאמר בזה הלשון: לא זו בלבד שאני זוכר מעמד הר סיני אלא שאני זוכר מי ומי עמדו אצלי.

מדרגותיו של הרבי רבי אלימלך מימות הנביאים

הרה"ק רבי יוסף מאיר מספינקא בעל אמרי יוסף אמר בשם רבו הרה"ק ר' יצחק אייזיק מזידיטשוב: שקבלה בידו שרבינו רבי אלימלך היה לו מדריגות שלא היו בעולם מימות הנביאים.

צדיקים זי"ע שדרכם היה לומר כעין וועריטער פשוטים

בקונטרס "דעה חכמה לנפשך" (עש"ק כי תשא תשע"ב, ביאורי מאמרי מעשיות רבה בר בר חנה, עמ' כ"ב), מאת הרה"צ יצחק מאיר מורגנשטרן שליט"א, מובא על צדיקים שהיו אומרים חידושי תורה פשוטים אך בשמים דברי תורתם נחשבים ביותר, ואביא מה שכתב על הנועם אלימלך, וז"ל: הנה היו צדיקים שדרכם הייתה לומר תורה של וועריטער פשוטים, ע"ד הפשט, ולא ראו בתורתם גילוי של סודות, ובכ"ז ראו עליהם שתורתם בבחי' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, שראו בחוש שצדיקים אלו נמצאים בראשם ובהשגתם בגבהי מרומים, וכמו למשל אצל הרה"ק מרוזין זי" ע והרה"ק ר' צבי הירש מרימנוב זי"ע, ועוד צדיקים, שהיה להם הנהגה כזו לפרש איזה פשט ופירוש פשוט על איזה פסוק וכל צדיקי דורם שמעו דבריהם באימה ויראה וכו', שידעו שבכל אות מדבריהם טמון רזין עילאין וכו', וזה דרך פלא.

כעי"ז אשכחן בספה"ק נועם אלימלך

וכעי"ז ידוע מהרבה צדיקים הפלגות עצומות על ספר הקדוש "נועם אלימלך," וכגון מה שכמה צדיקי ם גדולים הרה"ק הרמ"מ מרימנוב והרה"ק ר' חיים מקוסוב והשר שלום מבעלזא זי"ע אמרו, שרק אחרי המקוה של עש"ק אפשר להבין היטב קטע בספה"ק נוע"א, וכן ידועות המעשיות שסיפרו צדיקים זי"ע מה שראו במחזה בעליות לעולמות העליונים, שישנם בשמים היכלות עם ספרים שלמים לפרש את הספר הקדוש "נועם אלימלך", ואמרו ע"ז שכמנין המצוות שעשה הרר"א זי"ע בחייו כך ישנם כ"כ ריבוי פירושים לספרו הקדוש (עיין בהרחבה בספר קדושת נועם אלימלך פרק ויהי נועם) ובכ"ז, לכאורה, בכל הספר אין מוזכר להדיא כמעט סודות, אלא נכתב הכל בנועם ובאופן שאפשר לכל אחד לפי מדרגתו להבין הכל בפשיטות, וכמש"כ להדיא בנו הקדוש ר"א בהקדמתו לנועם אלימלך.

משה אמת ותורתו אמת (המשך)

הרב הגאון רבי ישראל ברכר שליט"א, ראש הישיבה - קטנה באלעד, סיפר השבוע שאחד מבניו של הגרמ"ש שפירא זצ"ל, ראש ישיבת "באר יעקב", סיפר לו שהוא, ר' משה שמואל, והרבי מויז'ניץ, ישבו ליד חדרי הילדה בביה"ח (בשנת תש"י). "אני ישבתי וחשתי בלימוד - סיפר הגרמ"ש שפירא זצוק"ל - "והרבי מויז'ניץ ישב עם גמרא קטנה ולמד. לפתע יצאה האחות ושאלה "מי זה הַגֶּר". הרבי הכניס את הגמרא לתיקו וקם ללכת והאחות אמרה שבעוד שתי דקות יגיע לו מזל טוב. הרבי הודה לה והתיישב שוב, ל-2 הדקות הבאות. הוא פתח את התיק, הוציא שוב את הגמרא והמשיך ללמוד בחשק, מתנועע בלימודו ושקוע בו". ואמר הגרמ"ש שפירא בהתפעלות רבה: "לחשוב בלימוד באותם שתי דקות, גם אני הייתי יכול. אך לפתוח שוב את התיק בשביל 2 דקות, להוציא שוב את הגמרא, לפתוח אותה וללמוד, את זה לא הייתי עושה. את זה רק הויז'ניצער רעבע עשה!"...

ידידי הרה"ג רבי ישכר דב הרצוג שליט"א, ר"מ בישיבה"ק ויז'ניץ בעירנו, סיפר לי השבוע בצער: "הייתי נכנס הרבה לרעבע זצ"ל ואני אומר לך שאת הרהורי התשובה שהיו לי לפני הכניסה לחדרו של הרעבע, אין לי כבר עשר שנים. אני מתגעגע לאותן הרהורי תשובה"... הרי"ד הרצוג מספר על כניסתו להרבי זצוק"ל בהיותו בן 16. "הרעבע התעניין איזה מסכת אני לומד? השבתי שאנחנו לומדים יבמות, והרבי תהה האם אפשר לבחון אותי... עניתי שכן, אפשר לבחון, והרבי שאלני שאלה, שלא ידעתי עליה

המשך בעמוד הבא...

תשובה. "היכן זה כתוב? באיזה פרק?" , אזרתי אומץ ושאלתי את הרעבע. "בפרק ראשון של יבמות", השיב הרבי ואני אמרתי שאינני זוכר כזאת גמרא בפרק ראשון של יבמות... הרבי שאל ברוך ובנעימות אם נראה לי שהוא טועה ואני השבתי בחלחלה שלא, חס ושלום... הרבי שלף מסכת יבמות קטנה, מהש"ס הפנינים שניצב מולו, על שולחנו, דפדף והראה לי, זאת גמרא בפרק ראשון, בדף י"ג"... והרב הרצוג ממשיך ומספר:"אבן נגולה מליבי. אמרתי מיד לרבי שאת דף י"ג דילגו בישיבה, כיון שזהו דף שאינו קשור לסוגיות של הפרק, ולכן לא למדתי אותו. הרעבע הביע מורת רוח גלויה. הוא החל להוכיח אותי, בעודו מלטף את לחיי. "וכי בדף גמרא זה אין ראשונים ואחרונים? הראשונים דילגו על לימוד הדף הזה? הרי חייבים ללמוד את כל המסכת מכריכה לכריכה מבלי לדלג ולו דף אחד"... והרעבע זצ"ל מוכיח אותי בנעימות, בעוד ידו ממשיכה ללטף אותי, כהוכחתו של אבא רחום, כי "נאמנים פצעי אוהב". ומאז, מאז אכן קבעתי חברותא ללימוד הדפים שדילגו בישיבה"...

מספר המחנך רבי חיים רוזנשטיין שליט"א, ממחנכי ת"ת "קהילות יעקב": "למדתי בישיבת מאור התלמוד" והרב אדלר שכנע אותי לנסוע לרעבע בחג השבועות. בתחילה לא הסכמתי לעזוב את ה"שטייגען" שבישיבה דוקא בליל שבועות, אך הפצרותיו גברו והוא שיכנע אותי לנסוע ולעמוד קרוב לרעבע, בהבטיחו לי שיהיה כדאי. נסעתי ועמדתי קרוב לכ"ק האדמו"ר זצ"ל. ליל שבועות חל בליל שבת ולאחר שאמרו את "קבלת שבת" המקוצרת של יום טוב, החלו לשיר "הוא יפתח לבנו בתורתו". הציבור שר בדביקות ואני מביט ברבי, והנה הרבי בוכה. הוא שר, מתחנן, מבקש מרבש"ע שיפתח את ליבו בתורה הקדושה, ועיניו זולגות דמעות. הרבי מנגב את דמעותיו בקפטן - הפרחוני שלו, והדמעות שוב זולגות. הרבי מנגבן שוב, והנה הם שוב זולגות, עד שהקפטן נרטב, כפשוטו, מים הדמעות של היהודי הגדול, ישיש למעלה מגיל 80, שבוכה להקב"ה שיפתח את ליבו בתורה"...

"הרעבע תמיד היה לומד ומלטף את הגמרא, לומד ומלטף את הדף", סיפר לי בהלוויה ידידי הרה"ג ר' שמעון הגר, בנו של האדמו"ר מאנטניא שליט"א, ודמעות בעיניו. "לא זכור לי בחור שעמד בכור המבחן של הרעבע"- מספר לי החברותא שלי הרה"ג ר' חיים קטינא- "הרבי תמיד דרש עוד ועוד מכל בחור, והוא תמיד נתן תחושה בבחינותיו, שתמיד צריך לשאוף לעוד הבנה ועוד ידיעה בתורה".

אחד מבני דודי נכנס לפרק "האיש מקדש"- מספר לי ידידי הרה"ג ר' יוסף קנר- "והרבי ביקש מאביו שייכנס אליו, "כדי שאוכל להכיר אותו". הבחור נכנס, הרבי שאל באיזה סוגיה הוא אוחז והחל לפלפל איתו בלימוד, בשיא העומק. כשהסתיימה השיחה אמר הרבי: "עכשו אני מכיר אותך!".

וכן הלאה והלאה. לכל ויז'ניצער קשור יותר או קשור פחות, ישנם צרורות של סיפורים על הרבי זצ"ל, ושכולם עוסקים גם בסיפורי מופת על התורה וההתמדה הגדולה, הבקיאות העצומה והשקדנות הנפלאה. ואם אנו רוצים להתקרב קצת לרעבע זי"ע, לחוש אותו עוד, לזכור ולא לשכוח, עלינו לעשות רק דבר אחד: לעזוב הרגע את קריאת העיתון, לפתוח גמרא וללמוד וללמוד.

ולסיום, הרשו נא לי לכתוב משהו קטן שעל ליבי. אני ארמוז, ודי לחכימא ברמיזא.

סבא שלי זצ"ל, הרה"ח ר' מיכאל גנוט, היה קרוב מאד לרעבע זצוק"ל וגם לאביו הקדוש בעל ה"אמרי חיים" זצוק"ל. ה"אמרי חיים" היה קורא לסבא בהתרגשות בשם "האמרי נועם זין" ("בנו של ה"אמרי נועם"), מפני שאביו רבי ברוך גנוט זצ"ל, מהיושבים ראשונה אצל הסב"ק ה"אהבת ישראל" זי"ע, ידע בעל פה את כל הספה"ק "אמרי נועם". היה זה כחודשיים לפני פטירתו של רבנו ה"אמרי חיים" זצ"ל וסבא נכנס אליו עם בניו שיחיו. ה"אמרי חיים" היה חלוש ושכב במיטה ואיש לא קיבל אישור ללחוץ את ידו. הרעבע חקר את סבא היכן הבנים לומדים ודיבר עימם. בסיום השיחה פנה ה"אמרי חיים" לסבא ואמר לו: "מכל מכלי זכיתי! יש לך בנים מוצלחים, בלי עין הרע!" סבא השיב לרעבע מיניה ־ וביה "גם לרעבע יש שני בנים מוצלחים, בלי עין הרע!"...

ה"אמרי חיים" חייך חיוך גדול, הוריד את המגבת מידו ונתן לסבא סטירה אוהבת, מסוג הסטירות שנתנו תמיד בויז'ניץ כשאהבו מישהו...

ה"טיש" הראשון של הרעבע - היה עצוב

אמו"ר הרב הגאון רבי יעקב צבי גנוט שליט"א מספר לי בצער גדול על ה"טיש" הראשון של כ"ק מרן רבינו הקוה"ט זצוק"ל. וכך סיפר לי אבא מארי: "היינו נוסעים הרבה ל"אמרי חיים". במשך שנים רבות נסענו לראש השנה ויום כיפור, שם התאכסנו בביתו של ר' שעיה שארף, בבית מול בית ה"אמרי חיים" זצ"ל. נסענו גם במשך שנים לרעבע מווישווא הרה"צ רבי חיים יהודה מאיר זצ"ל, בנו של ה"שארית מנחם", שסבא ז"ל התאבק בעפר רגליו בווישווא. כשה"אמרי חיים" זצ"ל היה מגיע לרחובות, הוא היה מתאכסן בביתו של דודי הרה"ח ר' מרדכי פרוכטר זצ"ל. כשהייתי ילד קטן נסענו ל"מלון ריץ" בנתניה, שם התארח אחד מאדמו"רי ויז'ניץ, שאינני זוכר מי היה, והייתה שם תפילה ויז'ניצאית חמימה, כמו שיודעים להתפלל בויז'ניץ. הוישעווער ערך אצלנו בבית במוצ"ש אחד "מלווה מלכה", סבא הדפיס גלויות והמוני חסידים הגיעו. נסענו המון ל"אמרי חיים" ואי אפשר לשכוח את ה"טישים" המיוחדים שלו. כאשר ה"אמרי חיים" זצ"ל נפטר, הלכנו, אבא שלי ואנכי, יחד עם רבי דניאל שטרן (= חסיד ויז'ניץ מורם מעם, יהודי צדיק ומופלא, בעל מידות תרומיות ות"ח, אשר מי שלא שמע אותו מתפלל, לא שמע תפילה ויז'ניצאית טהורה מימיו. בנו ר' ברוך שיחי' מנהל את סניפי "מכבי" באלעד - שב"ג), ר' בצלאל קורנבוים (=ויז'ניצער מדורות עברו, שבניו שיחיו מפארים את קהילת ויז'ניץ בעירנו - שב"ג) ור' עזריאל שטרן יבלחט"א, לטיש של הרעבע, שזה עתה קם מה"שבעה" על פטירת אביו. הלכנו ברגל, בליל שבת, דרך הפרדסים, אל עין גנים, ומשם לבני ברק, כשכבר בערב שבת דאגו ל"עירוב תחומין". הגענו לשיכון ויז'ניץ. היו שם כמאתיים-שלש מאות איש וה"טיש" היה עצוב, עצוב מאד. הרבי דיבר על החסרון העמוק והחלל שנפער וכולם השתדלו לעצור את דמעותיהם, והנה, בדיוק ארבעים שנה לאחר מכן, ושוב אנו עומדים לפני ה"טיש" של הרעבע שליט"א, לאחר שגם הרבי זצ"ל כבר איננו איתנו".

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים
כך דעותיהם שונות

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים
בדוא"ל: besod@013net.net

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
אימייל. gilwein26@012.net.il